

ارزیابی سیاست ها و الگوهای مکانیابی مسکن شهری (مطالعه موردی: مسکن مهر لاهیجان)

داوود مقصودی سرچشمه^{۱*}

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز (iau.maghsoudi@gmail.com)

چکیده

یکی از مهم‌ترین معیاری که باید در ارزیابی راهبردهای پروژه‌های مسکن مهر لحاظ گردد، مکان‌گزینی این سکونتگاه‌ها است. لذا پژوهش حاضر بر آن است تا به این سؤالات پاسخ دهد که مکان‌یابی این پروژه‌ها تا چه میزان با اصول فنی شهرسازی انطباق دارد؟ آیا این مکان‌یابی توانسته است به عنوان عاملی مؤثر در جهت جذب جمعیت عمل کند؟ ضرورت این مسئله به اندازه‌ای است که عدم مطالعات صحیح مکان‌یابی به آسیب‌های جبران‌ناپذیر (اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی) خواهد انجامید. روش مورد استفاده در این پژوهش، توصیفی-تحلیلی می‌باشد. در این خصوص، تلاش شده است تا با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای به تدوین چارچوب نظری پرداخته و سپس با برداشت‌های میدانی با استفاده از ابزارهایی چون مصاحبه، پرسشنامه (تعداد ۴۵۰ عدد بین کارشناسان و ساکنین شهر لاهیجان) و عکس به جمع‌آوری اطلاعات اقدام شد. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که با توجه به شاخص‌های مورد ارزیابی، مکان‌یابی مساکن مهر از اندیشه پیش طراحی شده تبعیت نکرده است و راهبردهای مساکن مهر محقق نگردیده است.

واژگان کلیدی: ارزیابی، مکانیابی، مسکن مهر، لاهیجان

۱- مقدمه

امروزه یافتن مکان یا مکان‌های مناسب برای یک فعالیت در حوزه جغرافیایی معین، جزء مراحل مهم پروژه‌های اجرایی، به ویژه در سطح کلان و ملی به شمار می‌رود. مکان‌های نهایی باید حتی الامکان همه شرایط و قیود قبل از اجرای چنین پروژه‌هایی را داشته باشند. در غیر این صورت نتایج نامطلوب فراوانی به دنبال خواهد داشت. مهمترین نکته در شکل‌گیری سکونت در پهنه سرزمین، چگونگی استقرار و مکان‌یابی سکونتگاه است و همچنین نباید از یاد برد که عوامل گوناگونی در این استقرار دخالت دارند که لازم است مدنظر واقع شوند [۱]. هدف اصلی این پژوهش یافتن پاسخی برای این سوال می‌باشد که، مکان‌یابی پروژه‌های مسکن مهر چگونه شکل گرفته و میزان انطباق و تبعیت آن از راهبردها و الگوهای رایج علمی به چه میزانی است؟ به همین دلیل این پژوهش تمرکز خود را بر ساخت خانه قرار داده است این درحالی‌ست که اکثر الزامات زندگی شهری در آن در نظر گرفته نشده است. با توجه به اینکه بخش مهمی از مسکن مهر در نقاط نزدیک به شهر ساخته شده است. به این ترتیب، نیازهای شهری و اثرات بر شهرهای پیرامون ازجمله پیامدهایی است که باید در ارزیابی مسکن مهر در نظر گرفت. طرح مسکن مهر در صورتی می‌تواند به اهداف اساسی خود به‌ویژه تحقق عدالت اجتماعی نائل شود که بتواند حداقل‌های یک زندگی و دسترسی مورد نیاز را برای ساکنان فراهم آورده و تامین ضروریات و نیازهای اولیه انسانی را امکان‌پذیر سازد، اما مطالعات اولیه نشان می‌دهد در طرح مسکن مهر کمتر به این مهم توجه شده و نگاه اصلی صرفاً معطوف به تامین مسکن بوده است. خدمات و